

RTU studiju kurss "Darba vide un ergonomika"**22000 Inženierekonomikas un vadības fakultāte****Vispārējā informācija**

Kods	IVZ763
Nosaukums	Darba vide un ergonomika
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles; Brīvās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Elīna Gaile-Sarkane - Doktors, Profesors
Mācītspēks	Jānis Bartušauskis - Lektors Jānis Ieviņš - Doktors, Profesors Vladimirs Šatrevičs - Doktors, Asociētais profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 4.5 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Priekšmets aptver ar darba vidi, darba aizsardzību un ergonomiku saistītos jautājumus. Priekšmets veltīts LR likumdošanas par darba aizsardzību izpratnes nodrošināšanai dažādos vadības līmeņos, darba vides, tehnikas un tehnoloģiju izmantošanas organizācijā un ergonomikas jautājumu padziļinātas izpratnes nodrošināšanai. Priekšmetā tiek sniegta ergonomikas raksturojums, uzdevumi, darbības virzieni. Tiek izskatīti sistēmas „cilvēks-mašīna-vide” optimizācijas iespējas. Racionāla cilvēka darba organizācija sistēmā „cilvēks-mašīna-vide” tiek analizēta studiju laikā.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studiju priekšmeta mērķis ir palīdzēt studentiem izprast ar cilvēka darba optimizāciju saistītu lēmumu pieņemšanas procesu un iegūt prasmi patstāvīgi pieņemt pamatotus lēmumus, kas sekmētu cilvēku darbaspēju uzturēšanu un attīstīšanu. Pēc priekšmeta apgušanas studējošiem būs zināšanas darba drošības un veselības aizsardzības darba vietās jautājumos, izpratne par darba aizsardzības sistēmas pārvaldības principiem, prasme identificēt darba vidē sastopamos darba vides un ergonomiskos riskus un pieņemt lēmumus par nepieciešamajiem preventīvajiem pasākumiem šo risku samazināšanai vai novēršanai.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Studiju priekšmeta apguves laikā notiek patstāvīgie un grupas darbs par šādām tēmām: 1.Uzņēmuma darba aizsardzības sistēmas projekta izveide 2.Uzņēmumā pielietojamo darba vides risku novērtēšanas metodes izvēle 3.Sistēmu C-M-V analīze un novērtēšana. 4.Darbinieku funkcionālā stāvokļa optimizācijas veidu izvēle. 5.Darba vietas analīze un novērtēšana. 6.Ar darba vidi un ergonomiku saistīto risku novērtēšana.
Literatūra	www.likumi.lv. Darba aizsardzības likums ar grozījumiem 20.06. 2001. www.likumi.lv. Darba aizsardzības prasības darba vietās MK not. Nr. 359 28.04.2009 www.likumi.lv. Darba vides iekšējās uzraudzības veikšanas kārtība MK not. Nr. 660 02.10.2007 www.likumi.lv. Darba aizsardzības prasības nodarbināto Aizsardzībai pret vibrācijas radīto risku darba vidē MK not. Nr. 284 13.04.2004 www.likumi.lv. Darba aizsardzības prasības nodarbināto aizsardzībai pret darba vides trokšņa radīto risku MK not. Nr.66 04.02.2003 www.likumi.lv. Darba aizsardzības prasības lietojot darba aprīkojumu un strādājot augstumā MK not. Nr. 526 09.12.2002. www.likumi.lv. Darba aizsardzības prasības drošības zīmju lietošanā MK not. Nr. 400 03.09.2002. www.likumi.lv. Darba aizsardzības prasības lietojot individuālos aizsardzības līdzekļus MK not. Nr. 372 20.08.2002. www.likumi.lv. Noteikumi par darba aizsardzības prasībām pārvietojot smagus MK not. Nr. 344 06.08.2002. www.likumi.lv. Darba aizsardzības prasības saskarsmē ar ķīmiskām vielām MK not. Nr.325 15.05.2007. www.likumi.lv. Darba aizsardzības prasības strādājot ar displeju MK not. Nr. 343 06.08.2002. Ergonomika darbā Rīga: LR Labklājības ministrija,2004.-176 lpp. Jansone I. . Darba organizācijas ergonomiskie aspekti,1.daļa Rīga,RTU,1992.-63 lpp. Ozoliņš P. . Nogurums Rīga: Zvaigzne,1989,-64 lpp. Roja Ž. . Ergonomikas pamati Rīga: Drukātava, 2008. – 190lpp. Ziemelis V.. Elektrodrošība Rīga: RTU izdevniecība 2007. Sanders M.S., McCormick E.J.. Human factors in engineering and desing.7th ed Singapore, McGraw – Hill inc.,1992. -790p. Vietnes. www.osha.lv, www.hse.gov.uk un www. vdi.gov.lv ar priekšmetu saistītas informācijas ieguvei, publicētas internetā
Nepieciešamās priekšzināšanas	Atbilstoši studiju plāniem

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienēs studijas		Nepilna laika neklātienēs studijas	
	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Ievads. Darba aizsardzības tiesību aktu piemērošanas principi uzņēmumā. Darba vidē sastopamo risku kvalifikācija un to novērtēšanas pamatprincipi. Preventīvie pasākumi.	6	0	0	0
Darba vide, tās mikroklimats un apgaismojums. Ergonomikas raksturojums, rašanās priekšnoteikumi.	4	0	0	0

Cilvēka profesionālo darbību ietekmējošie faktori.	3	0	0	0
Cilvēka organisma funkcionālais stāvoklis kā atbildes reakcija uz slodzes un situācijas iedarbību. Preventīvie pasākumi.	5	0	0	0
Sistēmas C-M-V optimizācijas iespējas.	3	0	0	0
Troksnis un vibrācija darba vietās, to robežlielumi, elektrodrošība, soļa spriegums, zemējums, statiskā elektrība. Preventīvie un aizsardzības pasākumi.	4	0	0	0
Darba vides bioloģiskie un ķīmiskie riski.	3	0	0	0
Ergonomiskās prasības biroja telpām un darba aprikojumam. Noguruma līmeņa optimizēšanas iespējas	5	0	0	0
Profesionālā stresa raksturojums un stresa līmeņa optimizācijas iespējas, izdegšanas sindroms un tā novēršanas iespējas	3	0	0	0
Darba vietas organizācijas ergonomiskie principi. Racionāla darba un atpūtas režīma izveidošana. Darbaspēju dinamika.	3	0	0	0
Mehāniskie riski darba vidē.	2	0	0	0
Darba aizsardzības sistēmas izveides pamatprincipi uzņēmumā.	3	0	0	0
Apmācības un instruktāžas darba aizsardzībā un nelaimes gadījumu izmeklēšanas organizācija uzņēmumā	2	0	0	0
Aktu piemērošana iestādē vai uzņēmumā t. i. uzņēmuma iekšējo darba aizsardzības nolikumu, instrukciju, izstrādāšanas kārtība	2	0	0	0
Kopā:	48	0	0	0

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
Izpratne par darba drošību regulējošiem normatīvajiem aktiem LR	Pārbaudes darbi auditorijā
Prasme aprakstīt uzņēmuma mikroklimatu, apgaismojumu, cilvēka profesionālo darbību ietekmējošos faktorus darba vidē	Individuāls darbs par pētījuma objektu izvēloties noteiktu uzņēmumu vai organizāciju
Izpratne par sistēmas cilvēks-mašīna-vide optimizācijas iespējām.	Grupās darbs auditorijā, prezentācija. Pārbaudes darbs.
Prasme noteikt ergonomiskās prasības biroja telpām un darba aprīkojumam	Grupās darbs auditorijā, prezentācija. Pārbaudes darbs
Izpratne par darba vides riskiem, to klasifikāciju un preventīvajiem pasākumiem, spēja realizēt Darba aizsardzības likumā darba devējam noteiktās prasmes un pienākumus.	Eksāmens
Prasme plānot racionālu darbinieka darba un atpūtas režīmu	Eksāmens

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi			Brīvās izvēles pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	4.5	2.0	1.0	0.0		*			*	